

SENIORENRAAD HOBOKEN
MEMORANDUM 2025 - 2030

Speerpunten voor een leeftijdsvriendelijk Hoboken

foto Cottonbro studio by Pexels

Inhoud

Inleiding	2
Geef senioren een structurele stem in het beleid	3
Maak van Hoboken een gezond, toegankelijk en verbindend district voor senioren	4
Zorg voor een goed uitgebouwde basisdienstverlening	5
Zorg ervoor dat senioren zich veilig en comfortabel kunnen verplaatsen	5
Garandeer een sterk zorgbeleid voor senioren	6
Bevorder de participatie en het engagement van senioren	6
Bronnen en methodieken	7
Huidige samenstelling seniorenraad Hoboken	8

Inleiding

Hoboken telt heel wat senioren. 16,6% van de inwoners is ouder dan 65 en 5,3 % is tussen 60 en 65 jaar oud. En ook die bevolkingsgroep vergrijst pijlsnel. Tussen vandaag en 2030 stijgt het aantal 80-plussers in Vlaanderen met meer dan 20%. Hoboken zal die trend ongetwijfeld volgen.

Het Hobokense bestuur staat daarbij voor een duidelijke uitdaging: zorgen dat elke inwoner op een actieve en kwaliteitsvolle manier ouder kan worden en kan deelnemen aan het leven in het district. De omgeving die het districtsbestuur creëert en de mate waarin die een antwoord biedt op de wensen en noden van wie ouder wordt, is daarin doorslaggevend.

Een succesvol lokaal ouderenbeleid begint met oog voor diversiteit. Want zowel in leeftijd als in levenssituatie lopen 'ouderen' sterk uiteen. Van de engagementen die ze opnemen, over de kansen en kwetsbaarheden die ze ervaren tot de cultuur en de netwerken waarvan ze deel uitmaken.

Een **leeftijdsvriendelijk Hoboken** erkent die diversiteit en de uiteenlopende competenties van ouderen. Iedereen krijgt er de kans om actief ouder te worden. Ouderen kunnen er blijven participeren en zich ontplooien. Drempels worden weggenomen en waar nodig wordt ondersteuning voorzien. De waardevolle rollen die ouderen vervullen worden erkend en gewaardeerd.

De coronapandemie heeft het belang daarvan scherper dan ooit op de kaart gezet. De mate waarin buurtbewoners elkaar een helpende hand aanreiken, waarin vrijwilligers van alle leeftijden hun handen uit de mouwen steken, waarin verenigingen en buurtinitiatieven mensen samenbrengen, waarin psychosociale noden opgevangen en beantwoord worden, ... stuk voor stuk bleek het van onschatbare waarde. Hoboken heeft tijdens deze moeilijke periode bewezen dat het kan en de seniorenraad droeg daaraan haar steentje bij. Via ontmoetwandelingen en door een uitbreiding van de capaciteit van de Hobokense Telefoonster bereikten we heel wat senioren voor wie de verplichte isolatie extra moeilijk was. We bezorgden een digitaal bloempje aan het zorgpersoneel en aan de bewoners van de Hobokense woonzorgcentra. Met het oog op de toekomst vragen we het volgende districtsbestuur hierop verder te bouwen en het verschil maken.

In dit memorandum in aanloop naar de lokale verkiezingen in 2024 geeft de Hobokense seniorenraad de belangrijkste ambities en actiepunten voor een succesvol Hobokens ouderenbeleid mee.

En uiteraard gaan we hierover graag in dialoog. Samen zetten we de lijnen uit en bouwen we verder aan een leeftijdsvriendelijk Hoboken.

De Hobokense senioren rekenen erop dat de aanbevelingen van dit memorandum worden uitgewerkt in de nieuwe beleidsplannen van het district.

Geef senioren een structurele stem in het beleid

1. Zet voluit in op het behoud én op de versterking van de Hobokense seniorenraad

Een voortdurende dialoog met ouderen is een essentiële basis voor een leeftijdsvriendelijk beleid. Structurele inspraak- en participatiemogelijkheden voor senioren zijn daarom onontbeerlijk. De seniorenraad is hiervoor het kanaal bij uitstek. Via deze raad krijgen Hobokense senioren een structurele stem in het beleidsproces van het district.

De seniorenraad heeft, vanuit het perspectief van de ouderen, oog voor aandachtspunten en knelpunten van maatregelen en beslissingen die door het district en door (bovenlokale) overleg- en samenwerkingsverbanden worden genomen. Indien nodig en relevant formuleert de raad adviezen over diverse beleidsthema's voor het districtscollege en de betrokken schepenen.

De seniorenraad telt momenteel 28 leden en bestaat uit onafhankelijke leden, vertegenwoordigers van de Hobokense seniorenverenigingen en professionelen met raadgevende stem.

Het dagelijks bestuur en de algemene vergadering houden de vinger stevig aan de pols. Via de vier betrokken seniorenverenigingen, de vertegenwoordiging van de zes Hobokense dienstencentra en twee woonzorgcentra en via acties op eigen initiatief krijgen de leden een duidelijk zicht op de noden en vragen van zoveel mogelijk Hobokense senioren.

Twee keer per jaar zijn alle senioren welkom op een thematische openbare vergadering waarop actuele thema's door een breed netwerk worden toegelicht.

Zo gaf de raad bijvoorbeeld een forum aan

- de ombudsvrouw van de stad Antwerpen,
- het team van Mobiel Antwerpen,
- Solidaris in het kader van ondersteunende en financiële tegemoetkomingen voor ouderen,
- Welzijnsschakel, CAW, San Egidio en Dagschotel in het thema van armoede bij ouderen,
- Steven van Crombrughe over cultuurprogrammatie voor senioren,
- de schepenen van openbaar domein over de werken in Hoboken,
- AP Hogeschool Antwerpen voor een bevraging over oudervriendelijke gemeenten,
- Karien Delie van de Vlaamse Ouderenraad over de werking van het RPO Antwerpen Stad,
- de Hobokense sportantenne in het kader van sportdagen voor senioren.

Een duurzaam partnerschap en een dynamische wisselwerking tussen de seniorenraad, de seniorenconsulent en de schepenen voor senioren zijn hierbij essentieel.

Maak van Hoboken een gezond, toegankelijk en verbindend district voor senioren

Inzetten op gezondheid, sociaal contact en beweging draagt bij tot het welzijn van iedere Hobokenaar en tot het welzijn en de levenskwaliteit van senioren in het bijzonder. Zorg ervoor dat iedere Hobokense senior zelfstandig, veilig en comfortabel in de leefomgeving kan bewegen.

2. Zorg voor een goed verlicht openbaar domein

Heel wat Hobokense senioren voelen zich 's avonds niet veilig in hun straat of wijk. Daardoor trekken ze zich terug in de eenzaamheid van hun woning. Zorg voor een goed verlicht openbaar domein: pleintjes, voet- en zebrapaden. Het district heeft bewezen dat dit werkt. Door een goede verlichting van de openbare ruimte in de wijk Klein Heide verdween de overlast.

3. Plaats voldoende rustbanken

Senioren die vanuit de wijken naar het centrum van Hoboken of naar het districtshuis wandelen, vinden nauwelijks rustplaatsen onderweg. Voorzie meer rustbanken in straten en op pleintjes zodat ouderen zich makkelijker te voet kunnen verplaatsen.

4. Ontwikkel een toiletplan op strategische locaties

De seniorenraad vraagt gratis en propere openbare toiletten op strategische locaties in Hoboken. Het gebrek hieraan beperkt senioren vaak in hun vrijheid en mobiliteit. Wie wil wandelen door de groene gebieden die Hoboken rijk is of wie vanuit de wijken boodschappen doet in het centrum vindt moeilijk een toilet.

Zorg daarnaast voor een goede bewegwijzering naar toiletmogelijkheden in openbare gebouwen en naar de toiletten in de supermarkten indien voorzien.

Voorzie stickers voor toiletvriendelijke handelszaken.

5. Pak zwerfvuil en sluikestorten aan

Ouderen brengen veel tijd door in de eigen buurt. Uit de focusgesprekken blijkt dat heel wat senioren zich ergeren aan zwerfvuil of sluikestorten in hun omgeving. Pak deze problematiek aan en zet Hoboken op de kaart als 'het schoonste district van Antwerpen'. Organiseer hiertoe informatie- en sensibiliseringscampagnes, gesprekken met buurtbewoners en preventieve acties. Richt de openbare ruimte zo in dat zwerfvuil voorkomen wordt en zet in op ordehandhaving als sluitstuk.

6. Creëer meer hondenweiden

Veel ouderen bezitten een hond om hen gezelschap te houden. Wie niet onmiddellijk in een groene omgeving woont, heeft baat bij een hondenweide in de buurt. Hondenweiden houden de straten poepvrij en zorgen voor sociale contacten tussen de eigenaars. Daardoor voorkomen hondenweiden vereenzaming bij senioren die zich moeilijk ver kunnen verplaatsen.

Zorg voor een goed uitgebouwde basisdienstverlening

Niet iedere senior bezit de competenties of de mogelijkheden om online afspraken te maken of documenten digitaal in te vullen, in te dienen of op te vragen. Werk barrières weg en zorg voor een toegankelijke basisdienstverlening voor iedereen.

7. Herstel de basisdienstverlening in Hoboken

De openingsuren van het administratief centrum werden tijdens deze legislatuur sterk teruggeschroefd. Nochtans is degelijke informatie via persoonlijke contacten voor senioren onontbeerlijk. Niet iedereen is voldoende mobiel om zich naar de administratieve centra in Wilrijk, Deurne of Antwerpen te verplaatsen.

De seniorenraad vraagt om in Hoboken mobiele loketten of unieke infopunten uit te bouwen en om digihelpers op meerdere locaties te voorzien. Zorg ervoor dat deze medewerkers aandacht hebben voor gelijke kansen en armoede zodat iedere senior die een beroep doet op de dienstverlening van het district zich welkom voelt.

8. IJver voor een toegankelijk politiekantoor en een goed uitgebouwd wijkteam

Hoboken heeft nood aan een politiekantoor dat 24/24 uur toegankelijk is. Wie met een dringend probleem geconfronteerd wordt, maakt daarvoor niet eerst een afspraak. Ook hier geldt dat niet iedereen over de nodige digitale competenties beschikt.

De politie pretendeert dicht bij de burgers te staan. Wijkagenten en wijkteams zijn hiertoe essentiële schakels. Uit gesprekken blijkt dat het wijkteam sterk onderbemand is. De seniorenraad vraagt een goed werkend wijkteam en wijkagenten die de buurt kennen.

Zorg ervoor dat senioren zich veilig en comfortabel kunnen verplaatsen

Voor senioren is het essentieel dat hun bestemming vlot bereikbaar is en dat ze zich op een veilige en comfortabele manier kunnen verplaatsen. Kom hieraan tegemoet met een sterk mobiliteitsbeleid dat voor iedereen een maximale bereikbaarheid garandeert. Zorg voor veilige voet-, fiets- en oversteekplaatsen.

9. Zorg voor een goed aanbod wat betreft het openbaar vervoer

De seniorenraad kijkt met argusogen naar het inkrimpende aanbod van trams en bussen in het district. De leden vragen met aandrang om een rechtstreekse verbinding tussen Hoboken en het historische centrum van de stad enerzijds en het Centraal Station anderzijds te behouden.

Ook het districtshuis en het administratief centrum zijn moeilijk bereikbaar met het openbaar vervoer. Voor minder mobiele ouderen is het vanaf de Kioskplaats nog een eind wandelen.

Zorg daarnaast voor een goede ontsluiting van iedere buurt in Hoboken via het openbaar vervoer en voorkom dat heel wat ouderen vereenzamen. Zorg ervoor dat trams en bussen frequent rijden.

De Waterbus is een varend succes, maar laat Hoboken letterlijk aan de kant liggen. Geef de Waterbus een halte in Hoboken en zorg voor een extra betrouwbare, snelle en aangename verbinding met de stad.

10. Vraag naar veilige en comfortabele opstapplaatsen bij de bevoegde instantie

IJver voor verhoogde perrons met een aanrijdbare boordsteen en een helling die niet groter is dan 12%. De doorgang is hierbij voldoende breed en obstakelvrij. Het oppervlak van het perron is voldoende effen, aaneengesloten en slipvrij en voorzien van een geleidelijk en een opstapvlak in

Ouder worden is eigenlijk best vernieuwend.

Loesje

rubberen tegels.

Senioren wachten het liefst in comfortabele omstandigheden op hun bus of tram. Propere schuilhuisjes met zitbanken maken het wachten aangenamer en stimuleren ouderen om maximaal gebruik te maken van het openbaar vervoer.

Eenvormige, duidelijke leesbare en betrouwbare elektronische infoborden aan de opstapplaatsen zorgen voor heldere communicatie wat betreft wacht- en aankomsttijden.

11. Beperk de snelheid voor auto's aan de dienstencentra

Senioren zijn wat langzamer in hun reacties. Maak daarom de omgeving van de dienstencentra verkeersveilig en beperk er de snelheid voor auto's tot 30 km per uur.

12. Zorg voor goed aangelegde en veilige voet- en fietspaden en oversteekplaatsen

Voor senioren met een rollator of met een rolstoel liggen heel wat voetpaden er niet goed bij en ook wandelen is niet altijd zonder risico. Op sommige plaatsen moet men zelfs op de straat stappen. Bovendien wordt de doorgang vaak belemmerd door deelsteps die kriskras op het voetpad worden achtergelaten.

Sommige straten hebben al een goed fietspad, maar er is nog werk aan de winkel.

Zorg voor veilige en goed verlichte oversteekplaatsen voor voetgangers en fietsers.

Garandeer een sterk zorgbeleid voor senioren

Uit onderzoek (statistiek Vlaanderen, 2022) blijkt dat 1 op 10 ouderen gebruik moet maken van het spaargeld om rond te komen. Daardoor blijven heel wat senioren langer wonen in onaangepaste woningen. Dit vergroot gezondheidsrisico's en kans op sociale uitsluiting. Iedere Hobokense senior heeft nood aan een kwaliteitsvolle, toegankelijke en betaalbare woonomgeving.

13. Garandeer betaalbare assistentiewoningen en kamers in woonzorgcentra

De kost voor zorg stijgt gestaag. Het verblijf in een assistentiewoning of een kamer in een woonzorgcentrum van het Zorgbedrijf Antwerpen is duur. IJver voor betaalbare assistentiewoningen en dagprijzen zodat ook minder kapitaalkrachtige senioren kwaliteitsvol kunnen wonen en leven.

Bevorder de participatie en het engagement van senioren

Onze samenleving is superdivers. Dat zie je in gezinsvormen, levensstijl, levensbeschouwing, gender, capaciteit, seksuele geaardheid en etnisch-culturele identiteit. Dat is voor senioren niet anders. Zorg ervoor dat iedere senior zich thuis voelt in Hoboken. Ga op zoek naar wat ouderen bindt met respect voor elkaars eigenheid en stimuleer de toenadering naar elkaar. Werk samen met organisaties die hierop inzetten.

14. Organiseer toegankelijke en verbindende activiteiten voor senioren

De huidige seniorenwerking organiseert tal van activiteiten voor senioren. De seniorenraad pleit ervoor om dit aanbod te verruimen naar specifieke doelgroepen en naar de organisatie van intergenerationele activiteiten. De leden denken hierbij aan Regenboog praatcafés (Will Ferdy-cafés) voor LGBTQI-senioren, thematische namiddagen al dan niet met lezing, een (intergenerationele) picknick in het park, ...

Bronnen en methodieken

- Checklist leeftijdsvriendelijke gemeente

Vlaamse Ouderenraad

- Memorandum lokale verkiezingen 2024, speerpunten voor een lokaal ouderenbeleid

Vlaamse Ouderenraad

- Project Age-Friendly Cities, Enquête Oudervriendelijk Hoboken i.s.m. seniorenraad Hoboken

AP Hogeschool Antwerpen

- Uitwisseling via de werkgroep memorandum van het *RPO Antwerpen*

- Vorming 'Ouderen verkiezen inspraak'

RPO Antwerpen en Vlaamse Ouderenraad

- Data via

Stad Antwerpen, districts- en loketwerking

- Organisatie van focusgroepen in de Hobokense dienstencentra

Seniorenraad Hoboken

- Organisatie van focusgroepen

Okra Don Bosco en Okra Moretusburg

- Ideeënbusen bij De Blikfabriek, Den Helder van Geest, Bibliotheek Hoboken, Gravenhof

Seniorenraad Hoboken

- Info en uitwisseling van ideeën op de Openbare Vergadering van 18 april 2023

Seniorenraad Hoboken

- Deelname aan de Verenigingenmarkt 2023 met de focus op het memorandum 2024-2030

Seniorenraad Hoboken

Huidige samenstelling seniorenraad Hoboken

stemgerechtigde leden vanuit

- Okra Joeps Hoboken
- Okra Don Bosco
- Okra Moretusburg
- S-Plus
- Regenboogambassadeurs

stemgerechtigde afgevaardigde leden vanuit

- dienstencentrum Klein Heide
- dienstencentrum Victor De Bruyne
- dienstencentrum Broydenborgh

stemgerechtigde onafhankelijke leden

niet-stemgerechtigde onafhankelijke leden

- districtsschepen voor seniorenbeleid
- seniorenconsulente

niet-stemgerechtigde afgevaardigde leden vanuit

- de Hobokense dienstencentra
- de Hobokense woonzorgcentra

